

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea”, „Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 100 Lei pe an, 50 Lei pe 1/2 an, 25 Lei pe 1/4 de an.

Pentru țărani: preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: 60 Lei pe an, 30 Lei pe 1/2 an, 15 Lei pe 1/4 de an.

Pentru Iugoslavia 40 Dinari. — Cehoslovacia 30 coroane. — America 2 dollari, cari se trimit dlui Iohn I. Savu, I. Main Str. Warren, Ohio

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foie pentru popor. | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie (Trans.)

O faptă și strălucită și sfântă.

S'a năcăjit o clipă, dar inima-l chemăm la cei dragi ai săi...

— Nicolae Iorga —

Profesorul Nicolae Iorga, a fost din anii săi tineri de profesor, subit de tinerețe până la închinare, pentru lumina și căldura mare ce se răvârșa una din mintea lui, ce-lălăta din sufletul lui, — dar și el lubea tot așa de înfocat această tinerețe. Par'că numai pentru ea și prin ea trăia.

S'a întâmplat nainte cu 2 luni cunoscuta mică ciocnire a unui neînsemnat număr de tineri mai fireși, mai nestăpâniți, — în toiul luptelor contra jidanilor. Dl Iorga spusese că tinerețea să se astâmpere, să nu facă greutăți țării și prin aprinderea focului împotriva Jidanilor. Unii tineri s'au supărat și și-au arătat neplăcerea față de marele lor profesor. Dl Iorga a vestit că se retrage din învățământ. Unii tineri care i-se împorivește, nu se să-i mai fie profesor. În zădar au rugat și miniștrii țării, și toți profesorii universitari și nenumărații studenți, să nu-i părăsască, — că s'a arătat așa de măhnit, că-lăsa vrut să se mai întorcă la catedra sa... A spus că va ținea cursuri (lecții) osebite la Fundația Carol sau alt-unde, din știința sa istorică, pentru cei ce vor dori să-l asculte, — dar la universitate nu se mai duce...

Azi d-sa se află prin străinătate la sfaturi mari de învățați istorici, laude e slăvit de aceia pentru știința sa mare.

Dar nainte de a pleca în străinătate, a făcut un lucru, prin care și-a descoperit toată inima sa mare și plină de părintească iubire pentru tinerețea română, de care în celul său s'a despărțit...

A făcut cunoscut Ministeriului de Instrucție (al școlilor), că, prin documente în regulă, trecute la Tribunal, — dsa dăruiește casele cari le are în Șoseana Bonaparte (dăruite dsale de admiratorii dsale născuți cu 2 ani), dinpreună cu toată partea bogată dsale Bibliotecă (adunare de cărți și scrisori și documente), tot ce a adunat și va mai aduna, având acelea să formeze:

Fundațiunea Culturală Nicolae Iorga,

unde tinerețea universitară să se adune, să caute prin cărți și documente, să prindă lumină din lumina deschisă în acelea... Va găsi acolo toate însemnările cele pe cari și-le face marele profesor zi de zi, despre tot ce a văzut, a auzit, a făcut, în fiecare zi pe care a trăit-o și o trăește, — însemnări de știință, de politică, în zilele pregătirii războiului, din

zilele groaznicului război, — apoi cele destul de involburate de după război... Vor găsi acolo tinerii atâtea lucruri prețioase și pline de învățătură!

Dl Iorga le pune chiar de pe acum la îndemână o cameră (o dae) mare din casa dsale, ca să înceapă a-și folosi Biblioteca.

Până trăește dsa și soția, au drept a locui în această casă, iar apoi ea va trece cu totul în stăpânirea Fundațiunei.

E în această hotărîre de danie a profesorului Iorga, nu numai strălucirea faptului însuși, ci și o bună măsură de duioșie. Dacă prin hotărîrea dsale în clipa adâncei măhniri, s'a îndepărtat de vatra unde se adună tinerețea cea atât de înbită de dsa, — prin această danie par'că dsa chiamă la sine acea tinerețe, ca totuși s'o simță zilnic aproape, s'o vadă, s'o mai poată povălui...

E strălucită și sfântă, prin iubirea ce o încălzește, fapta dlui profesor Iorga.

Unele — altele.

Mișcarea studentească

are iarăși zile de grea cumpănă. Tinerii români, văzîndu-se umiliți de măsurile guvernului, nu se duc la cursuri (lecții); jidanii merg așa mai puțini; lor le e teamă că atunci cînd vor ieși dela cursuri, îi vor lua în primire Români...

Tinerii n'au încredere nici în făgăduințele guvernului, și asta-i face să stee adînc măhnii suferite de-oparte. Cei mai luși de fire mai dau cite-un asalt jidanilor și le fac morișcă 'n perciuni.

Se vorbește de nou de închiderea Universităților, — de data asta în formă hotărîită pentru tot anul de față.

De s'o face, noi rămînem la părerea ce o arătasem de curînd: De-or perde tinerii noștri acest an, — nu le pară rău: va fi cel mai frumos și luminos an din tinerețea lor! Și roade le va aduce în viață, ca rările nobile ce copăr trupul unui erou întors dintr'o luptă mare și sfîntă!

Inspectorate școlare.

Ministeriul Școlilor (de Instrucție) și-a împărțit munca sa de supraveghiere a învățămîntului din țară, înființînd cu începere dela 1 Maiu, 16 Inspectorate Regionale (pe ținuturi), și anume:

Vechiul Regat l'a împărțit în 7 Inspectorate, la: București, Craiova, Pitești, Buzău, Constanța, Galați și Iași, dînd fiecăruia supravegherea peste cite 3-5 județe.

La inspectoratul de Iași (în Moldova) a dat și județele Bălți și Soroca din Basarabia, pentru a se

șterge hotarele vechi ditre țările surori.

Ardealul, Banatul și Crișana le-a împărțit în 5 Inspectorate: Timișoara pentru județele: Arad, Timiș, Caraș-Severin și Mehedinți. (Prin asta vrea să facă să piară și dintre noi vechiul hotar, punînd județe din vechiul Regat în cercuri de conducere din Ardeal sau Banat); — apoi inspectoratul de Sibiu peste județele: Hunedoarei, Alba-de-jos, Tîrnava mare și mică, și Odorhei; — de Brașovului cu județele: Făgăraș, Brașov, Treiscaune și Prahova (județ din vechiul Regat, pus sub conducere la Brașov); — inspectoratul Cluj, cu județele Turda-Arieș, Solnoc-Dobăca, Cojocna, Bistrița-Năsăud, și Murăș-Turda; — insp. Oradea-Mare, cu județele Bihor, Sălaj, Sătmar și Maraniurăș.

— Bucovina formează un singur Inspectorat, cu scaunul în Cernăuți.

— Basarabia 2 inspectorate, la Chișinău și Cetatea-Albă (Akerman).

Zvonuri neroade

au zburat pe aripile închipuirii vestitorilor streini (înțelege: jidani) despre țara noastră, în largul lumii.

În ajunul sfintelor sărbători ale Invierii, cancelariile de trimis telegramme prin felurile țări de pe glob, despre întâmplările din alte țări, — au trimis Americii astfel de știri, despre „tulburări în România” (?) încât ziarul „America” din Cleveland, a crezut că dă o oglindă dreaptă a stărilor din țara românească, cînd scria în fruntea numărului său de Paști, printre altele:

„Acum un an eram acasă în mijlocul celor dragi ai mei. Și sărbătoriam sfintele Paști plini de fericire...

„Dar vai, hotărîrea Celui de sus nu o poate ști nimenea.

„Paștile din anul acesta mai pot oare înălța sufletele Românilor de acasă? Cum se împacă această sărbătoare a păcii, cu sîngele românesc ce a pornit șiroaie în săptămîna Patimilor? Vestile din Țară ne vorbesc de începutul unei revoluții, care, poate, de sfintele Paști și-a ajuns culmea!

„Morții și răniții (?) cari au căzut jertfă (?) păcatelor unora, sau doară nouă patimi le neamului ce a mai suferit o mie de ani?..”

„Încerc să-mi găsesc liniștea sufletească, pe care mi-a covîrșit-o pe o clipă durerea întâmplărilor de acasă — (?)!..”

Și așa mai departe, scriitorul articolului „de Paști” al „Americii” zugrăvea cetitorilor săi, ca ou roșu de Paști, cu roșu cerul de-supra României, — nu cu gând rău, nu din voință rea, ci dus în rătăcire și speriat foarte, de tică-

loasele minciuni ale cancelariilor telegrafice streine, pline stup de jidani, cari nu mai știu cum ne-ar vorbi mai strigător de rău, și cum s'ar răzbuna pentru-că tinerețea universitară română le-a pus mîna în perciuni și le-a făcut morișcă în ei!

Iar în numărul cel mai apropiat după Paști, aceeași gazetă arată telegrama din Paris pe care a primit-o ziarul american „Chicago Tribune” dela vestitorul său din Paris, — vestitor cu perciuni ce se văd cale de-o postă, și care chiar în zilele luminatelor Invierii, pe care el nu știe cum ar întuneca-o cu vești mai negre, — telegrafia ziarului său:

„Paris, 8 April. Nicolae Iorga deputat în Parlamentul României, Profesor la Universitatea din București, și Șeful (capul) Partidului Naționalist-democrat, a cărui cerere pentru revizuirea Constituției poate aduce o revoluție și detronarea (răsturnarea din Tron) a Regelui Ferdinand, — a sosit la Paris...”

Și arată cîteva vorbe, din cari ar reeși că însuși dl Iorga l-a spus așa ceva!..

Cel ce știu cum dl Iorga e unul din cei mai credincioși stâlpi și sprijinitori ai Regelui nostru, pe care îl prețuește și căruia e gata a se face scut în ori-ce clipă, cât de mult dl Iorga osîndește ori-ce vorbe chiar, ce se îndreaptă împotriva Regelui României, cel care s'a arătat atât de înțelept și mare patriot în cele mai grele clipe pentru țara sa, (nu azi cînd ne putem îngădui a ne certa, căci țara prin asta nu se va clătina!), — aceea nu pot decât să deie din cap cu compătimire, ca în fața unor bolnavi la creier, în fața celor ce răspîndesc astfel de știri despre țara noastră și bărbații ei politici.

Ne făceau că avem „Paști cu sînge” și am lăpădat chiar din Tron pe bunul nostru Rege...

Și ziarul american crede că se poate să fie chiar așa, — după-ce numai de curînd fusese pe acolo Dr. Lupu, și le zugrăvise stările din țară mai negre, mai pline de funingine, ca gura iadului...

Între astfel de împrejurări, firește, streinătatea ce nu ne cunoaște, își face cruce de stările „păcătoase” din România, creditul Țării scade, și cu el scade banul românesc și bunul nume românesc...

Sunt unii oameni cari se întrebă, ori ne întrebă chiar pe noi, că de ce „Libertatea” nu strigă mai tare împotriva rețelilor pe cari le săvârșește guvernul liberal ce e azi la conducerea țării?..

Acești nedumeriți, dacă sunt oameni cu fire așezată, ar putea avea chiar în cele de mai sus, o tâlcuire a ținutei noastre mai domoale. Ne îngrozim de gândul, că cutare cancelarie jidovească ar găsi o nouă „dovadă” și în scrisul nostru, pen-

tru a negri România în fața lumii, — că pe urma acelor ponegriri, creditul și banul nostru să scadă mereu în preț și ei, afurisiții speculanți, să aibă uriașe foloase materiale de pe urma acestei scaderi a banului nume și a creditului țării, — cu ajutorul nostru propriu...

Și când vezi această prigoană păcătoasă împotriva țării, — izvo-rând numai din cancelariile jido-vești de dat „atacuri“ statelor creștine și vieții din ele, — mai ai drept a stropi cu apă rece pe tinerii nostri universitari, pentru lupta strânsă de apărare națională la care s'au avântat cerând numerus clausus?!!

Știri politice

Schimbări în guvern.

În sânul guvernului s'au dat pe față nemulțumiri ce se vede că coceau mai de mult, dar se tănu-lau. Între ministrii Mârzescu și General Văitoianu sunt încordări dârze. Mârzescu ar dori să treacă el ca ministru de Interne (peste treburile din lăuntru ale țării, de care se țin slujbașii, poliția, siguranța). Dl Mârzescu spune, că multe „greve“ și mișcări de nemulțumire în lăuntru țării, vin de acolo, că ministrul de Interne nu le-a înțeles la vreme și nu le știe netezi și incunjura, că, dară, nu e bun pentru acel Ministeriu. Și amenință guvernul, că va porni și dsa o luptă de răsturnare a întregului guvern, dacă mai ține pe General Văitoianu la Interne. Dsa se crede chemat și în stare a ține cu bine acel Ministeriu și că ar fi în stare a face pace și rânduială în țară.

Incurcătura n'ar fi așa de mare dacă d. Văitoianu ar trebui singur schimbat, — dar d. Văitoianu e foarte bine cu Ministrul Al. Constantinescu, și dacă d. Văitoianu va fi oarecum lăpădat la stăruințele dlui Mârzescu, nu se știe de ne se va retrage din guvern și d. Constantinescu, ceea-ce ar fi de-opotrivă cu căderea întregului guvern. Dl Constantinescu nu e acasă, ci la Abbazia, de unde a fost rugat a veni acasă, pentru a lua parte la împăcarea certei, care e de-opotrivă cu o spărtura în luntrea guvernului.

Se crede că întâiul ministru va împaca lucrul așa, că nu va mai fi ministru de Interne nici Văitoianu, dar nici Mârzescu, ci un — al treilea, Săveanu.

Multe gazete din București sunt de părere, că acesta e începutul sfârșitului acestui guvern.

Că guvernul se simte strâmtorat din greu de atâtea nemulțumiri și neastâmpăruri ce clocotesc în jurul său, — se vede și din faptul, că pe 1 Mai avea să deschidă de nou adunările parlamentului (sfatului țării), care fusese odată amânat (dela 23 April, pentru 1 Mai).

Dar fiindcă dl General Văitoianu și-a înaintat demisia (cererea de desărcinare de slujba sa) și a scris în ea că hotărârea sa de a pleca din banca ministerială, e nestrămutată — guvernul nu voia să se înfățișeze adunărilor legiuitoare fără Ministru la Interne. De aceea a chibzuit o nouă amânare de o săptămână așa fel, că s'a spus deputaților liberali să nu se ducă la ședința dela 1 Mai. Atunci Președintele, la deschidere va vesti, că — nefiind de față de-

putații în număr îndestulitor, ridică ședința și vestește cea următoare pe ziua de 7 Mai, — adică chiar peste-o săptămână.

Pân'atunci crede guvernul că se va face rânduială, — ori se dă de mal tot guvernul.

SCRISORI.

Din plasa Agnita.

— Mișcări culturale-economice. —

Comuna Moardăș locuită de Sași și Români, este așezată la marginea județului și a plasei, nu departe de „Valea Buiei“ și castelul lui „Mihaiu Viteazul“, căci, după cum spune istoria purtată din graiu în graiu, pe aici și-a avut drumul Marele Mihaiu la înaintarea sa spre inima Ardealului.

Locurile acestea sunt deci istorice și vrednice de a fi amintite.

În această comună s'au adunat în 19 Aprilie mai mulți oficanți ai plasei Agnita, în frunte cu administratorul plasei dl Eug. Munteanu. S'a înfățișat atunci comisiunea pentru examinarea vitelor de prăsilă ale plasei, medicul veterinar și un membru al comisiunei, care până acuma a fost tot un Sas, iar acuma este un Român. A mai fost chemat aici Inspectorul drumurilor din plasă, pentru-ca în conșlegere cu dl prim-pretor, să ia măsurile pentru îndreptarea drumurilor în partea aceea, foarte neîngrijite de un timp încoace. Atunci a fost aici și șeful secției de jandarmi din plasă pentru a se încredința de ordinea și siguranța de pe aici, iar dl Subrevizor Șerban a cercetat cu o zi mai înainte școlile din ținutul acesta.

Iar pentru-ca poporul de aici se tragă vre-un folos pe urma acestor vizite, s'a aranjat seara o adunare, cu care prilej au vorbit toți slujbașii mai sus pomeniți, fiecare din slujba sa și din cunoștințele sale. Dl Vecerzan membru în comisiunea examinatoare și dl medic-veterinar al plasei Zikeli, au vorbit pe larg și la înțeles despre însemnătatea creșterii vitelor la noi și ferirea lor de boalele molipsitoare. Dl comisar de drum Baliga, a stăruit pentru repararea drumurilor din plasă, căci umblare bună numai pe drumuri bune se poate face.

Iar despre însemnătatea armatei, a poliției, a siguranței și a ordinii în țară, a vorbit șeful de jandarmi Joscianu.

Luarea aminte dată de acești domni acestei comune, a stîrnit mulțămire în popor, căruia îi dorim cu toții propășire și înaintare.

De pe Valea-Buiei.

Din Sălciva.

Societatea de lectură din Sălciva (jud. Caraș Severin) a ținut în 10 Aprilie o producțiune coral-teatrală în sala școlii cu cântări și teatru. S'a cântat: „Hristos a înviat“, apoi s'a jucat piesa „Dacia“ teatru; „Păcală chiriaș“, teatru; Poemul unirei; Imnul unirei. În pauză Călușerul și Bătuta.

Publicul ales care a luat parte a fost foarte mulțumit de producți-a tinerimei, pe care a aplaudat-o mult.

După „Călușerul și Bătuta“, dl primpretore din Birchiș, George Bența, a ținut o frumoasă cuvântare tinerilor, laudând năsuința lor spre cultura și lumină, urmându-și pe conducătorul lor, învățătorul Sabin Mihuțiu.

Tinerii diletanți au fost: George

Sav I. Dionisie, Euge Marin, Matei Popescu, Liviu Jeler, Eugen Dragomir, Ion Duma, Nicolae Furdul și George Sav I. Matei.

S'au încasat 2400 Lei, s'a cheltuit 1100 Lei, a rămas pentru fondul Casei Naționale 1300 Lei. Au fost și suprăsolviri, de 100, 50, 40, 20 Lei. Primească toți mulțumirile Societății.

NOUȚĂȚI

Alteța Sa Regală Principele Carol, Moștenitorul Tronului, a sosit Sâmbăta trecută la Cluj, pentru a lua parte Duminecă (29 April) la producțiile de sport (întreceri gimnastice tinerești, ca lupte cu fotbal-ul, o loptă mare; întreceri de sărit, de gimnastică la paralele, la trapez, etc.)

Alteța Sa a fost primit la gară cu paradă frumoasă și într-o cinstea Alteței Sale s'au dat sărbări frumoase la teatru, la Universitate.

Vești bune din Seliște. Cetim în foi, că în anul de față se înființează în frumoasa comună Seliște (lângă Sibiu) trei fabrici nouă: una de mobile, una de Chereștea (scânduri, grinzi și altele) și una de tăbăcărie (dubirea pieilor). Cea de mobile o face banca „Cassă de păstrare“, cea de chereștea dl Simian și soții, cea de tăbăcărie dl I. S. Herția și soții.

Le dorim din inimă spor și înflorire mare!

Societatea Femeilor Române din Orăștie își va ține adunarea generală la 6 Mai st. n. la ora 6 d. a. în sala de ședințe a magistratului orașenesc. Sunt prin aceasta invitați la adunare toate membrele și membrii, precum și toți binevoitorii acestei Societăți.

Victoria Dr. Erdely, președintă.

Urcarea taxelor de călătorie s'a început la 1 Mai. Pe depărtările mai mici, creșterea e de 30% (treizeci la sută), adică unde plăteai 10 Lei plătești azi 13 Lei, în loc de 100, dai 130; pe depărtările mai mari urcarea e cu 20%. Plata pentru bagaje (cofere date la vagonul ce merge cu trenul de persoane) s'a urcat cu 33%, adică cu una a treia parte, tot așa mărfurile ce se trimit ori vin cu trenul, iar cele ce merg din țară afară (export), cu 50%.

Dela Școala medie de fete, din Orăștie Se înștiințează elevele particulare dela școala de fete din Orăștie, că Joi 24 Mai a. c. vor face lucrările practice de Chimie și Gimnastică pentru trimestrul al III-lea.

Ministrul școlilor, în Secuime. Sîmbăta trecută, Ministrul Învățămîntului Dr. Angheliescu, a cercetat orașul Sfîntul-Gheorge (Șepși-Szt. György) din Săcuime. A cercetat școala primară de stat, apoi Liceul reformat, cel ajutat de stat și lăsat cu limba de propunere maghiară.

Ministrul și-a îngăduit să întrebe pe elevi atita:

— În care clasă te afli dta?, și băiatul nu pricepea nimic și nu putea răspunde, iar directorul rîdea, oarecum mulțumit, că mindrii lui Săcui nici atita nu vor să știe românește!

Dar ci-că n'a mai ris Directorul cînd Ministrul a spus: Elevii nu vor putea trece în clasa de mai sus,

dacă la examen inspectorii noi îi vor afla tot în starea asta necunoaștere a limbii române...

E tare încă cerbicea ur-rească, — dar se va muia ea vezi numai.

Scriitorii români, a căror nire în Ardeal am vestit-o și au fost și au ținut strălucite șerile lor cele mai alese, la Cluj, Să Mare, Oradea-Mare, Albaulia, iar azi, Joi și mâne Vineri, sun Deva, unde vor fi ascultați multă lume românească adun din tot județul. Fie bineveniți județul Hunedoarei, cel cu atit frumoase amintiri istorice, cari cep la Sarmiseghetuza marelui nostru protopărinte Decebal...

Vor merge încă și în alte jude avînd de gînd a cerceta toate pitalele lor.

Convocare. „Societatea Meariașilor Români din Orăștie“, împre membrii săi la adunarea generală ordinară, care va avea loc Duminecă, în 23 Maiu 1923, la ora d. a., în localul Societății.

Dă medalia napoi! Că ministerul de externe a luat suri de a se revizui listele ce ce au primit medali când cu plo de medalii de curând, și pe cari le-au primit fără a fi fost vnici de ele, îi va pofti să dedaliile înapoi.

Credem că aproape pe jumăt din cei „decorați“ va trebui radă...

Pașapoartele. Ministerul Interne face de știre, că toate rerile de pașapoarte, se fac Prefectura județului. De merg la Ministeriu, care se înve este ori nu, ca să se dee. Și ar se întorc la județ și tot aci, la Prefectură, se pregătesc și se cui s'a dat voe a se da. Așă ori-ce înterveniri la Ministeriu, în zadar, că nu acolo se fac pașapoartele.

„Prima Ardeleană“, societate de asigurări în Cluj, formată de resturile societății ungurești „Magyar Biztosító“ și din Societatea de asigurări „România“ de Sibiu, — a început a se români în chip mai vădit. Până de curtea parte ungurească era precum nitoare și duhul vrășmaș ungure se ținea încă tare în conducerea ei, deși se unise cu societatea mînească „România“. Într'o vreme se părea că nu s'a unit, ci înghițit-o pe aceasta.

Acum aflăm cu plăcere, că rîrurile românească a început biruitoare (căci altfel nu mult trebuia pentru a se porni mișc pentru desfacerea acelei unri gubitoare pentru noi Români), și în ședința din urmă a Direcției numitei Societăți, au fost leși Directori: dnii Stef Boer și Vasile Vlaicu, și buni funcționari de ai societății contopite „România“. Ca va fi toată conducerea faptic mînească. Sau cel puțin așa rim noi să fie!

AVIZ. Biroul comisariatului nancier din loc de prezent țiționează în strada Morii Nr. 2 plutonul financiar și pe mai parte rămâne la localul vechi edificiului orașului strada Prun Nr. 10.

Intregire. In No. 16 scriindu-se despre producția din Bodești, s'a întrelăsat a se aminti, că punctul din urmă al producției, a fost piesa „Sticla din urmă” jucată foarte reușit de 3 elevi dela Liceul din Brad, — ceea-ce prin aceasta întregim.

„Situația Demografică a României” — este numele unei foarte interesante cărți, scrisă de dl adv. și ziarist Em. D. B. Vasiliu din Cluj, — asupra desvoltării jidovi-meii în România. Toată cartea e întemeiată pe date de numărătoare, pe hărți (mape), pe dovezi foarte pîpăite, cari ne arată în chip izbitor cum acest neam sporește și se întărește în orașele țării în chip cu totul îngrijitor, — iar de aici încolo se va întinde și la sate, — ca torțelul („mătasa”) prin trifoiștile grase !.

Vom da spicuri în numerii viitori. E scrisă în limba literară (pentru oameni cu școală). Se poate căpăta, pentru 20 Lei, la autor în Cluj.

Câți ni-au pierit în războiu?

In numărul din urmă al revistei „Transilvania” tipărită de „Asociațiunea” dela Sibiu, dl T. V. Păcățianu arată câți Români din fosta împărăție austro-ungară au murit în războiul mare. Iată câți:

| | |
|--|-----------------|
| In război: | 41,739 |
| De boală din război, în temniți sau prinbegie: | 11,275 |
| Au venit acasă invalizi (nepu-tinciosi): | 25,406 |
| Pierși de nu se știe nimic de ei până azi: | 29,839 |
| Ni-au rămas văduve de război | 38,680 românce; |
| iar Orfani de război: | 79,226. |

Au luat parte la război dintre cărturarii noștri, așa puțini câți îi avem, 6,547 (aproape toți); meseriași și negustori 14,668 (aproape toți), iar țărani: 468,329, adică toți câți au putut purta o armă! Fiind noi cam 3 milioane români, însumă că tot al 6-lea om a fost dus la război! Ceialați 5 sunt femeile, bătrînii și copiii.

Târgul de săptămână în Geoagiul-de-jos

atât pentru vite cât și pentru marfă se va ținea regulat în toată **Joia**. (890) 1-16

Dela Perceptorat. Impositele pe lux și cifra afacerilor datorite pe luna Aprilie 1923, se varsă la Perceptoratul regesc, din Orăștie, după următorul program:

In ziua de 7 Mai cei al căror nume începe cu una din literele: A. B., în 8 Mai C. D. E., în 9 Mai F. G. H., în 10 Mai I. K. L. în 14. M. N. O., în 15 Mai P. R., în 16 S. T., în 17 U. V. Z. în 19 societățile.

Impozitul personal de 6%, după rugăți, până la 10 Mai. 1923

Direcțiunea Uzinelor de fier ale Statului, Cugir. jud. Hunedoara.

La muzica uzinelor de fier ale Statului din Cugir, sunt vacante următoarele posturi de muzicanți:

- 1 Flügelhornist
- 1 Clarinetist

- 1 Eufonist
- 1 Bass-flügelhornist și
- 1 I. Trompetar,

Doritorii de a ocupa aceste posturi, să-și înainteze petițiile subsemnatei Direcțiuni, comunicând totodată și pretenziunile lor. Observăm, ca și membrii muziciei beneficiază de avantajele Conzumului și de uniformă, precum și de taxe separate la probe și excursiuni.

Petițiile sunt a se înainta până la 1 Iunie 1923.

Cugir, la 29 Aprilie 1923.

(808) 1-2 Direcțiunea Uzinelor de fier ale Statului, Cugir (jud. Hunedoara).

Uzinele de fier și Domeniile din Reșița, societate anonimă.

PROSPECT DE EMISIUNE pentru 120.000 acțiuni nominative.

Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița, S. A. în adunarea generală extraordinară din 8 Februarie 1923 și potrivit dispozițiilor Jurnalului Consiliului de Miniștri No. 593 din 1923 publicat în Monitorul Oficial No. 5 din 6 Aprilie 1923, au hotărât sporirea capitalului social de 125 milioane lei, la 185 milioane lei pe cale de emisiune a 120.000 acțiuni nominative de câte 500 lei valoare nominală fiecare.

Acest capital social reprezintă un avut foarte însemnat în valori reale. Societatea posedă domenii în întindere de mai bine 100.000 ha., dintre cari cea mai mare parte e formată din păduri, mine de fier și de cărbuni, instalațiuni foarte importante pentru industria siderurgică și metalurgică, o rețea de căi de comunicație (căi ferate, cale aeriană, canale, etc.) împreună cu stocurile de materiale și mărfuri necesare. In ceea ce privește rentabilitatea capitalului social, trebuie să menționăm că dividendul de 20% care a fost distribuit pe primele două, exerciții este asigurat și pentru ultimul exercițiu.

Consiliul de administrație însărcinat de către adunarea generală cu realizarea acestei emisiuni ofera 120.000 acțiuni din această emisiune subscripțiunii publice în condițiunile și conform Jurnalului Consiliului de Miniștri sus-menționat. Subscrierile făcute de către români și instituțiuni românești se vor bucura de preferință până la cifra de acțiuni necesară stabilirii majorității românești a capitalului social. Repartizarea acțiunilor asupra subscripțiunilor se va face de o comisiune numită de Guvern și compusă din primul Președinte al Inaltei Curți de Casație și Justiție, Președintele de Conturi și Guvernatorul Băncii Naționale. Consiliul de administrație își rezervă dreptul de a reduce, la acord cu această comisiune, numărul de acțiuni subscrise.

Din această emisiune se rezervă 15.000 acțiuni cu înlesniri de plată lucrătorilor și personalului tehnic și administrativ român al societății noastre, precum și cel puțin câte 50 acțiuni comunelor de pe domeniile societății.

Benzină ușoară și grea, Petrol și olefuri de uns pentru mașini și automobile, — vând în cantități mari și în mic! La cerere, împrumut butoaie pe termen scurt, având a mi-se înapoi franco în 3 zile după primire. Se depune însă cauj'e pentru ele. Expedare zilnică, fără întârziere, din stația Sebeșul-săseșci Depozitul **FĂRCASIU Sebeșul-Săseșci** (jud. Sibiu).

Cursul de emisiune al nouilor acțiuni a fost fixat la 1400 Lei. Prima de lei 900 va fi trecută la fondul de rezervă.

Vărsămintele asupra cursului de emisiune se vor efectua la termenii următori:

| | |
|---------------------------------|---------|
| La subscriere | 500 Lei |
| La 15 Iunie 1923 | 500 „ |
| La 15 Septembrie 1923 | 400 „ |

Se vor mai vărsa cu ocazia subscripțiunii încă 50 lei de acțiune drept spese de emisiune.

In cazul când acționarul nu va efectua vărsămintele până la datele fixate, se vor aplica dispozițiunile prevăzute de lege și statute.

Nouile acțiuni vor participa la beneficiul net pe exercițiul 1923 cu începere dela 1 Iulie 1923. Ele vor beneficia deci de jumătatea dividendului ce se va fixa pentru acest exercițiu.

Termenul subscripțiunii a fost fixat la 1 Mai 1923 și se va închide la 10 Mai 1923.

Băncile sunt autorizate a închide ghișetele chiar înainte de expirarea termenului mai sus-menționat, dacă numărul acțiunilor disponibile a fost subscris.

Drept locuri de subscripțiune s'au desemnat:

Banca Marmorosch, Blank & Co. din București.

Banca Românească din București.

Banca de Credit Român din București.

Creditul Technic din București.

Banca Țărănească din București.

Banca Generală a Țării Românești din București.

Banca Comercială Italiană și Română din București.

Banque Belge pour l'Etranger din București.

„Albina” Institut de Credit și Economie din Sibiu.

Banca Agrară S. A. din Cluj.

Banca Timișoarei și Societate Comercială pe acțiuni din Timișoara precum și sucursalele lor din Timișoara și Lugoj.

UZINELE DE FIER ȘI DOMENIILE DIN REȘIȚA SOCIETATE ANONIMĂ

ÎNȘTIINȚARE

Se aduce la cunoștință D-ilor acționari cari prezintă conform publicațiilor precedente acțiunile lor la stampilare, că odată cu depunerea acestora să aducă și acte doveditoare cu privire la cetățenie pentru ca să poată lua cunoștință despre această comisiunea instituită de Ministerul de Industrie și Comerț pentru supravegherea operațiunii stampilării.

Totodată acționarii cari au și depus acțiunile, sunt rugați a aduce sus-menționatele acte care li se vor restitui odată cu acțiunile stampilate.

In ceea ce privește băncile care prezintă spre stampilare acțiunile clienților lor, aceste vor trebui să dovedească deasemenea cetățenia acționarilor.

Direcțiunea Generală a Uzinelor de fier și Domenii din Reșița, Societate anonimă.

„ARDELEANA”
Institut de credit și de economii, societate pe acțiuni în ORĂȘTIE. Filială în Petroșeni.

CONVOACARE

Domnii acționari ai Institutului de credit și de economii „Ardeleana”, societate pe acțiuni în Orăștie, se convoacă prin aceasta la a

XXXVII-a adunare gen. ordinară, care se va ținea **Marți, în 22 Mai st. n. 1923, la 10 ore a. m.** în localul Institutului, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării; dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal.

2. Raportul direcțiunii, bilanșul și raportul comitetului de supraveghere.

3. Satorirea bilanșului, distribuirea profitului net și votarea absolutorului.

4. Alegerea a trei membri în direcțiune cu mandat pe 3 ani.

5. Propunerii întrate conform statulelor.

Domnii acționari, cari doresc a lua parte la această adunare generală, sunt rugați să și depună pe lângă revers, cel puțin cu o zi înainte de adunarea generală, la casa Institutului, acțiunile scrise pe numele lor, respective pe numele acelorora, pe cari îi reprezintă, precum și documentele de plenipotență, sau să dovedească, până la acelaș termen, depunerea acțiunilor și a plenipotențelor la vre-unul din institutele financiare, membre la „Solidaritatea” Orăștie, la 28 April 1923.

Direcțiunea Institutului de credit și de econ. „Ardeleana”, societ. pe acțiuni.

Dr. A. Vlad m. p., Dr. Enea Paplu m. p., președinte. director.

(Vezi Bilanșul în pag. 4.)

„Banca Poporală”

Institut de credit și economii, societate pe acțiuni în PUI.

Convocare.

Domnii acționari ai Institutului de credit și economii „BANCA POPORALĂ”, societate pe acțiuni în Pui, se convoacă prin aceasta la a

XVI-a adunare generală ordin., care se va ținea în **19 Mai a. c., la 2 ore p. m.** în localul Institutului, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării.

2. Numirea notarului, a 2 verificatori și scrutinători.

3. Raportul Direcțiunii, Bilanșul anului 1922 și raportul Comitetului de supraveghere.

4. Stabilirea bilanșului, împărțirea profitului curat și votarea absolutorului Direcțiunii și Comitetului de supraveghere.

5. Intregirea membrilor direcțiunii și Comitetului de supraveghere.

6. Eventuale propunerii.

Acțiunile originale se pot depune, în sensul §-ului 25 din statute, la casa Institutului, sau la următoarele institute de credit: „Casa de păstrare” Selște, „Cetatea” Brașov, „Agricola” Hunedoara.

Pui, la 21 Aprilie 1923.

Direcțiunea.

(Vezi Bilanșul în pag. 4.)

„Ardeșana”, instit. de credit și econ., societ. pe acții, Orăștie.

| ACTIVE | | | | PASIVE | | | |
|--|-----------|----|------------|--------|-------------------------|------------|----|
| Contul Bilanț pe 1922. | | | | | | | |
| | Lei | b. | | Lei | b. | Lei | b. |
| Casa în număr | | | 1,080,553 | 06 | Capital | 1,500,000 | — |
| Cambii | 2,186,766 | 75 | | | Fond de rezervă | 150,000 | — |
| Cambii cu acop. hipotecară | 1,575,780 | 50 | 3,762,547 | 25 | Fond special de rezervă | 1,524,714 | 61 |
| Împrumuturi hipotecare | | | 786,511 | 50 | Fond iubilar economic | 59,588 | — |
| Obligațiuni cu cavenșii | | | 453,686 | 61 | Fondul casei culturale | 50,717 | — |
| Conturi-curente | | | 16,563,878 | 30 | Fond de penziune | 316,023 | 98 |
| Efecte publice și acțiuni | | | 2,218,282 | 50 | Depuneri | 18,067,793 | 87 |
| Realități | | | 799,392 | 85 | Conturi-curente | 3,375,712 | 60 |
| Efecte și realități fondului de penziune | | | 316,023 | 98 | Diverși creditori | 1,409,025 | 90 |
| Mărfuri | | | 888,591 | 44 | Interese anticipate | 98,379 | 99 |
| Mobilier | | | 10,000 | — | Profit curat | 516,597 | 18 |
| Diverși debitori | | | 189,085 | 64 | | | |
| | | | 27,068,553 | 13 | | | |

| SPESE | | | | VENITE | | | |
|------------------------------|---------|----|-----------|--------|---------------------------------|-----------|----|
| Contul Profit și Perdere. | | | | | | | |
| | Lei | b. | | Lei | b. | Lei | b. |
| Interese: | | | | | | 37,054 | 33 |
| pentru fonduri de rezervă | 6,286 | 50 | | | Interese: | | |
| pentru depuneri și imp. ced. | 783,809 | 76 | 790,096 | 26 | dela cambii | 196,009 | 20 |
| Spese: | | | | | dela cambii cu acop. hipotecară | 124,119 | 62 |
| salare și bani de cvartir | 331,379 | 33 | | | dela împrumuturi hipotecare | 32,124 | 40 |
| spese generale și chirie | 73,980 | 32 | 405,359 | 65 | dela împr. hipot. cu anuități | 8,999 | 58 |
| Contribuție: | | | | | dela obligațiuni cu cavenșii | 21,841 | 96 |
| directă | 193,289 | 01 | | | dela conturi-curente | 1,188,220 | 09 |
| după interese de depuneri | 77,138 | 67 | 270,427 | 68 | dela efecte | 114,949 | 59 |
| Profit curat | | | 516,597 | 18 | Chiril și arânzi | | |
| | | | 1,982,480 | 77 | Provizțiuni și alte venituri | | |
| | | | | | | 1,686,264 | 44 |
| | | | | | | 58,005 | 50 |
| | | | | | | 201,156 | 50 |
| | | | | | | 1,982,480 | 77 |

Orăștie, la 31 Decembrie 1922.

Dr. Enea Papiu m. p. director.

Simion Vlad m. p. comptabil.

DIRECȚIUNEA:

Dr. Aurel Vlad m. p., președinte. Dr. Romul Bobo m. p. Ioan I. Vulcu m. p. Dr. Sever Orbonaș m. p.
Ioan Moța m. p. Dr. Augustin Deac m. p. Ioan Mihailu, m. p. Dr. Ioan Margita m. p. Adam Basarab m. p.
Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat conturile prezente și le-am aflat în ordine.

Orăștie, la 28 April 1923.

Dr. George Dubleșiu m. p. președ. Traian Mihăilă m. p. Gavril Todcă m. p. Dumitru Florian m. p. Adam Teodor m. p.

„Banca Poporală” Institut de credit și de economii societate pe acții în P. U. I.

| ACTIVE | | | | PASIVE | | | |
|---|---------|----|-----------|--------|--|-----------|----|
| Bilanț cu 31 Decembrie 1922. | | | | | | | |
| | Lei | b. | | Lei | b. | Lei | b. |
| Casa în număr | 218,026 | 32 | | | Capital societar | 500,000 | — |
| Casa în num. la Filiala Hațeg | 69,312 | 85 | 287,339 | 37 | Fond gen. de rezervă | 108,570 | 98 |
| Cambii | | | 805,450 | 45 | Fond de penziuni | 14,586 | 63 |
| Obligațiuni | | | 8,006 | 50 | Fond de binefacere | 128,21 | |
| Efecte | | | 7,327 | — | Depuneri | 1,455,447 | 17 |
| Depozite | | | 1,933 | 75 | Marce de prezență și tantiemă neridicate | 6,175 | 44 |
| Tutungeria | | | 28,101 | 34 | Dividendă neridicată | 30,699 | 90 |
| Imobile: | | | | | Profit net | 75,818 | 22 |
| Casele Institutului și Intravilan | 82,000 | — | | | | | |
| Magazin de beuturi și cereale, cazan de beut., vase, bazine de ciment | 117,558 | 25 | 192,000 | — | | | |
| După amortizarea anuală | 7,558 | 25 | | | | | |
| Mobilier | 19,970 | — | 17,970 | — | | | |
| După amortizare | 2,000 | — | | | | | |
| Cereale, beuturi și țigle înmagazinate | | | 427,716 | 22 | | | |
| Cont-curent și diverși Debitori | | | 415,581 | 92 | | | |
| | | | 2,191,426 | 55 | | | |

| VENITE | | | | DEBUTURI | | | |
|--|---------|----|---------|----------|--------------------------------|--------|----|
| Contul Profit și Perdere. | | | | | | | |
| | Lei | b. | | Lei | b. | Lei | b. |
| Interese: | | | | | | | |
| Interese de escont | 44,605 | 22 | | | Interese de depuneri | 60,811 | 73 |
| Interese de cont-curent | 6,256 | 21 | | | Int. după fondul de rezervă | 2,128 | 84 |
| Provizțiuni | 59,979 | 48 | | | Dare și Competințe | 13,701 | 13 |
| Venite din afaceri cu cereale și beuturi | 121,922 | 17 | | | Dare după int. de depuneri | 6,081 | 17 |
| | | | | | Spese: | | |
| | | | | | Salare | 57,800 | — |
| | | | | | Chirie la Filiala Hațeg | 6,000 | — |
| | | | | | Tipărituri, porto etc. | 863 | 74 |
| | | | | | Amort. din Mobilier și Imobile | 9,558 | 25 |
| | | | | | Profit net | 75,818 | 22 |
| | | | 232,763 | 08 | | | |

P. U. I., la 31 Decembrie 1922.

Atanasiu Daju m. p., dir. executiv.

Nicolae Stoica m. p., casar.

Emil I. Todoran m. p., comptabil.

DIRECȚIUNEA:

Dr. Petru Groza m. p. Dr. Aurel de Muntean m. p. Romul Todoran m. p. Dr. Cornel Popescu m. p., președ.
Atanasiu Daju m. p. Mihail Șoproniu m. p. Nicolae Miclăuși m. p. Pavel Alicu m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat conturile prezente și le-am aflat în regulă și consonanță cu registrele Institutului.

P. U. I., la 3 Februarie 1923.

Francisc Criștiori m. p., președinte.

Ioan Stoica m. p.

Ioaneșu Alicu m. p.

Nicolae Gârbea m. p.

Tipografia „Libertatea” în Orăștie.

UZINELE DE FER ȘI DOMENIILE DIN REȘIȚA SOCIETATE ANONIMĂ

Publicațiune.

În vederea preschimbării purtător, în acțiuni nominative, prin schimbare prescrisă de noile statute votate de adunarea generală extraordinară din 8 Februarie 1923 și potrivit Jurnalului Consiliului de Miniștri Nr. 593 din 27 Martie 1923 publicat în Monitorul Oficial Nr. 6 din 6 Aprilie 1923, Direcțiunea Generală a societății invită domniile acționari a prezenta până la 10 Mai 1923 acțiunile ce posed, spre stampilare și înregistrare.

Acțiunile se vor depune la birourile societății în București, str. Povernei 2, în fiecare zi de lucru de la 9^h—12^h a. m.

Posezorii acțiunilor aflate în străinătate vor trimite un borderou în dublu exemplar al acțiunilor ce posed, indicând numărul fiecărei acțiuni. Un exemplar stampilat se va restitui posesorilor.

După stampilarea acțiunilor și a borderourilor menționate mai sus orice negocieri se vor face numai cu îndeplinirea formelor prescrise de codul comercial pentru negocierea acțiunilor nominative și după aprobarea Consiliului de Administrație.

Acționarii cari nu vor prezenta la data menționată mai sus acțiunile sau borderourile spre stampilare, vor pierde dreptul de vot la adunările generale și nu vor putea în așa dividentele cuvenite acțiunilor ce posed.

Domniile Acționari vor arăta neapărat și naționalitatea lor, cunoscând că operațiunea stampilării acțiunilor, se va face sub supravegherea unui delegat al Ministerului Industrii și Comerțului, chemat să constate în același timp, după indicarea acțiunilor menționate și naționalitatea posesorilor.

Direcțiunea Generală a Societății Anonime

Uzinelor de fier și Domenii din Reșița (780) 2-3

O moară e de vânzare și se află în comuna TURDAȘ (lângă Orăștie). Informații mai de aproape la Samoilsc Nicolae și Romul Moldovan.

Depozitul de fabrică de piele

RUDOLF KOOTZ
din Orăștie, Strada Regală Nr. CUMPĂRĂ în orice cantitate ori-ce fel de **PIELORUDE** (nelucrate), plătiind prețurile de cele mai înalte! (804) 1-

Casă de vânzare în ORĂȘTIE

Strada Ap. Nr. 3, — constătoare din 6 cămăre, 2 bucătări, pivniță, grajd, șură, fântână în curte și grădina mare. Informații la **Iosif Simoniș**, (803) 1-2 m. funariu în Orăștie.

Mașină de treerat cu motor de 6 H.P.

Vichierle de 720 mm. E rulată mai 3 ani, toată pe rolmenți de fier. Se poate vedea în MINTEL (lângă Deva). — Preț 80.000 Lei (802) 1-1 **IOAN MOGA, Hațeg**